

Posztoczy Károly Csillagászati Vetélkedő általános iskolásoknak

Az 1973-ban épült tatai Posztoczy Károly Csillagvizsgáló helyzete 2007-ben kezdett bizonytalanná válni. A közoktatásban zajló „reformok” Tata városát sem kímélik, és volt esély arra is, hogy a Fazekas utcai Általános Iskola kezelésében lévő csillagda esetleg „privatizálásra” kerülhet. Aki járt már a csillagdában, tudhatja, hogy milyen gyönyörű környezetben van. Az 1973-ban létesült csillagvizsgáló az évtizedek során számos bemutónak, szakköri foglalkozásnak adott otthont, többször fogadta a Meteor észlelőcsoportjait is: változóészlelők, meteorészlelők találkozóinak is helyet adott.

2007 őszén Dinga László önkormányzati képviselő (a csillagda vezetője) megkereste a TIT Komárom-Esztergom Megyei Egyesületet, hogy vegye át a csillagda üzemeltetését. Decemberben közművelődési megállapodás született, melyben 2008. január 1-től határozatlan időre az önkormányzat (anyagi támogatással!) átadja a megyei TIT-nek az ingatlant. Cserébe csillagászati rendezvények lebonyolítását kéri. Elkészítettük a programtervet, és a szakköri tagokkal megkezdjük a csillagda „felélesztését”.

A csillagda épülete mára igencsak megérett a felújításra

Első dolgunk az volt, hogy az általános iskolásoknak megszervezzük a Posztoczy Károly Csillagászati Vetélkedőt. Úgy gondoltuk, hogy először a legfogékonyabb kor-

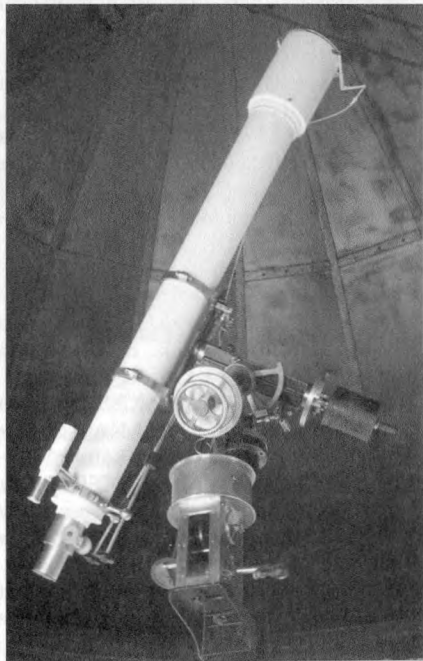
osztályt célozzuk meg. Végigjárva az iskolákat, az igazgatók segítségét kértük, és mindenhol találtunk olyan tanárt, aki kezébe vette az iskolai szervezést. A gyerekek sikeres felkészülése és szereplése érdekében a következőket valósítottuk meg:

1. minden hónap utolsó pénteki napján a feladatokhoz kapcsolódó előadásokat és távcsöves bemutatókat tartottunk.

2. A Móricz Zsigmond Városi Könyvtárban ajánlott könyvjegyzéket állítottunk össze, amelyek március–április hónapokban csak az olvasóteremben voltak használhatók, nem lehetett őket kölcsönözni.

3. <http://konkoly.csillagaszat.hu/vetelkedo.html> címen honlapot készítettünk, ahol minden, a vetélkedővel kapcsolatos információt, feladatokat, megoldásokat, eredménylistákat tettünk közzé.

4. E-mail címet hoztunk létre a gyors kapcsolat biztosítása érdekében.

A tatai Posztoczy Károly Csillagvizsgáló főműszere, a 127 mm-es Reinfelder-refraktor. A távcső eredetileg Posztoczy Károly (1882–1963) tulajdona volt

A „Mars-űrjárok” célba juttatása volt az egyik legizgalmasabb feladat (bővebben l. a cikkben)

Személyesen vittük ki minden iskolába a versenyfelhívást és az első írásbeli forduló csillagászati totóját, amely kitöltésével lehetett nevezni. A nevezési határidő utáni első keddi napon a csillagdában mindenkit meglepett, hogy a kb. 500 gyermek közül 156-an (!) neveztek a versenyre három fős csapatokban. Ilyen sikerre senki sem gondolt.

A második és harmadik fordulóban olyan feladatokat is adtunk, amelyek sem könyvtári, sem internetes kutatás során sem oldható meg. Ezek célja az volt, hogy jöjjenek el a csillagdába, hozzák magukkal barátaikat, szüleiket, és NÉZZENEK TÁVCSÓBE. Utána segítettünk a feladatok megoldásában. Ez a csillagda látogatottságát a közel nulláról havi 100–150 főre növelte, új vendégkönyvet kellett nyitni!

A szóbeli döntőt is csillagvizsgálóban tartottuk, május 17-én. A hat legeredményesebb csapatot hívtuk meg. A zsűritagok a következők voltak: Elnök: Eredics Mária csillagász (a tatai szakkör egykori tagja). Tagok: Tepliczky István MCSE titkár (a tatai szakkör egykori tagja), Nagy Sándor szakkörvezető (Posztoczy Károly Csillagvizsgáló), Mizser Attila MCSE-főtítkár (egyik kedvelt amatőr csillagásza Posztoczy Károly). Az eseményről a Tatai Televízió is tudósított.

A döntőn a szokásos feladatok mellett például a Posztoczy-hagyaték Eble-féle fa kvadránsával kellett megmérni a Nap magasságát. Legnagyobb sikere a versenyzők körében a csillagda tetejéről történő „Mars-űrjárok” (papírrepülő) leszállítása volt az

Olympus Mons (lefordított vödör) közelébe. A versenyt a Vaszary János Általános Iskola „Csillag Ászok” csapata, Tevesz Réka, Tóth Zsófia és Szarka Tamás nyerte meg. Különdíjként éves MCSE tagságot is nyertek. A döntőn résztvevő minden csapattag oklevelet, csillagászati térképet, könyveket és szoftvereket kapott, és júniusban elvittük őket az ógyallai csillagászati- és geofizikai obszervatóriumba is.

A vetélkedő résztvevői a csillagvizsgáló előadóterében

Itt mondunk köszönetet a Magyar Csillagászati Egyesületnek és Tata Város Önkormányzatának a döntő támogatásáért. Bátran ajánljuk hasonló, nagy tömeget megmozgató vetélkedő megrendezését mindazoknak, akik az utánpótlásról is szeretnének gondoskodni. A honlapunkon (<http://konkoly.csillagaszat.hu/vetelkedo.html>) található anyagokat bátran használhatja mindenki a közös cél érdekében.

Kovaliczky István